Materiallar to’plami · Conference Proceedings

“Iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlarni ta’minlash: global chaqiriqlar va milliy yechimlar(Fuqarolarning iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy huquqlari: transmilliy muammolar va ularni hal etish mexanizmlari)”

IQTISODIY, IJTIMOIY VA MADANIY HUQUQLARNI TA’MINLASH: GLOBAL CHAQIRIQLAR VA MILLIY YECHIMLAR

01 October – 14 November 2026

UDK 342

KONSTITUTSIYAVIY SUD TO‘G‘RISIDAGI YANGI KONSTITUTSIYAVIY QONUN: KONSTITUTSIYAVIY ODIL SUDLOVGA ERISHISH KAFOLATLARINI TAKOMILLASHTIRISH

Dinaraxon Odiljonova*

Farg‘ona davlat universiteti Huquqshunoslik fakulteti 2-kurs talabasi

✉ d20190820@gmail.com

ANNOTATSIYA

Maqolada 2026-yil 14-oktyabrda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy sudi to‘g‘risida”gi (O‘RQ–1181-son) yangi Konstitutsiyaviy qonunning asosiy qoidalari tahlil qilinadi. Konstitutsiyaviy nazoratning 1990-yildan hozirgi kungacha rivojlanish bosqichlari yoritilib, yangi qonundagi yangiliklar — elektron sud ishini yuritish, murojaatlarni dastlabki ko‘rib chiqishning 15 kunlik muddati, konstitutsiyaga zid deb topilgan hujjatni muvofiqlashtirish muddatining uch oygacha uzaytirilishi, sudyalikka nomzodlar zahirasini shakllantirish — amaldagi 2021-yilgi qonun normalari bilan qiyosiy aspektda ko‘rib chiqiladi. Konstitutsiyaviy sudning 2026-yil 22-sentyabrdagi qarori misolida konstitutsiyaviy nazoratning amaliy ahamiyati ochib beriladi.

Kalit so‘zlar

Konstitutsiyaviy sud, Konstitutsiyaviy qonun, konstitutsiyaviy nazorat, konstitutsiyaviy shikoyat, konstitutsiyaviy odil sudlov, elektron sud ishini yuritish, sudyalar saylovi.

DOI: 10.5281/zenodo.23863282

KIRISH

Konstitutsiyaviy sud davlat hokimiyati tizimida Konstitutsiyaning ustuvorligini ta’minlovchi asosiy institutlardan biri hisoblanadi. Uning faoliyati qonun chiqaruvchi va ijro etuvchi hokimiyat hujjatlarining Konstitutsiyaga muvofiqligini kafolatlaydi, shuningdek, fuqarolar va yuridik shaxslarning konstitutsiyaviy huquqlarini himoya qilishning yakuniy sud vositasi sifatida xizmat qiladi. Oxirgi o‘n yil ichida Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi qonunchilik uchinchi marta — 2017-yilda, 2021-yilda va 2026-yilda qayta ko‘rib chiqildi. Bu konstitutsiyaviy nazorat institutining izchil rivojlanayotganini ko‘rsatadi.

2026-yil 14-oktyabrda qabul qilingan O‘RQ–1181-son yangi Konstitutsiyaviy qonun mazkur institutni yanada takomillashtirishga qaratilgan. Shu sababli uning mazmunini, oldingi qonundan farqini va amaliy ahamiyatini ilmiy jihatdan tahlil qilish dolzarb hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi — yangi Konstitutsiyaviy qonunning asosiy qoidalarini o‘rganish va ularning 2021-yilgi qonundan farqini aniqlashdan iborat. Tadqiqotda tarixiy-huquqiy, qiyosiy-huquqiy va tahliliy usullardan foydalanildi. Maqola normativ-huquqiy hujjatlar hamda rasmiy axborot manbalari asosida tayyorlandi.

1. KONSTITUTSIYAVIY NAZORAT INSTITUTINING RIVOJLANISH BOSQICHLARI

O‘zbekistonda konstitutsiyaviy nazoratning huquqiy asoslari 1990-yilda konstitutsiyaviy nazorat to‘g‘risidagi birinchi qonun qabul qilinib, Konstitutsiyaviy nazorat qo‘mitasi tashkil etilishi bilan yaratilgan. Keyinchalik bu institut Konstitutsiyaviy sud shaklida shakllandi, uning o‘ttiz yilligi munosabati bilan 2025-yilda qonunchilikka bir qator o‘zgartishlar kiritilgani qayd etilgan.

2017-yilda Konstitutsiyaga kiritilgan o‘zgartish va qo‘shimchalar bilan Konstitutsiyaviy sudga uchta yangi vakolat berildi. Xususan, sud Oliy sudning muayyan ishda qo‘llanilishi lozim bo‘lgan normativ-huquqiy hujjatlarning Konstitutsiyaga muvofiqligi to‘g‘risida sudlar tashabbusi bilan kiritilgan murojaatini ko‘rib chiqadigan bo‘ldi. Shuningdek, sud sud amaliyotini umumlashtirish natijalari yuzasidan har yili Oliy Majlis palatalariga va Prezidentga mamlakatdagi konstitutsiyaviy qonuniylik holati to‘g‘risida axborot taqdim etadigan bo‘ldi.

2021-yil 27-aprelda qabul qilingan O‘RQ–687-son Qonunga ko‘ra, Konstitutsiyaviy sud doimiy faoliyat yurituvchi sud hokimiyati organi sifatida qonun chiqaruvchi va ijro etuvchi hokimiyat hujjatlarining Konstitutsiyaga muvofiqligi to‘g‘risidagi ishlarni ko‘radi. Mazkur qonun fuqarolar va yuridik shaxslarga sud himoyasining boshqa barcha vositalari tugagan hollarda konkret ishda qo‘llanilgan qonunning konstitutsiyaviyligini nizolash imkonini bergan.

2023-yilda referendum asosida qabul qilingan Konstitutsiyaning yangi tahririda (133-modda) Konstitutsiyaviy sudning vakolatlari yanada kengaytirildi: sud referendumga chiqarilayotgan masalalarning Konstitutsiyaga muvofiqligi to‘g‘risida xulosa beradigan bo‘ldi, shuningdek, tugallangan muayyan ishda sud tomonidan o‘ziga nisbatan qo‘llanilgan qonunning Konstitutsiyaga muvofiqligi haqida shikoyat bilan murojaat qilish huquqi mustahkamlab qo‘yildi.

2. YANGI QONUNNING QABUL QILINISH JARAYONI

Konstitutsiyaviy sud faoliyatini takomillashtirish masalasi 2025-yil 18-dekabrdagi PF-253-son Prezident Farmonida ham o‘z aksini topgan. Farmonda 2027-yilgacha bo‘lgan ustuvor yo‘nalishlar belgilanib, shikoyatlarni qabul qilishdan qaror chiqarishgacha bo‘lgan konstitutsiyaviy sud ishlarini yuritish tartibini batafsil tartibga soluvchi alohida konstitutsiyaviy qonunni tayyorlash, shuningdek, sud xabarnomasini elektron shaklda yuborish, majlislarni videokonferensaloqa rejimida o‘tkazish va jarayonlarni audiofiksatsiya qilish kabi raqamli texnologiyalarni joriy etish rejalashtirilgan. Farmonga muvofiq, Konstitutsiyaviy sud devoniga 2026-yil 1-yanvardan qo‘shimcha 8 ta shtat birligi ajratilishi belgilangan.

Yangi qonun ustida ishlash jarayoni 2026-yilda yakunlandi. Qonun loyihasi Oliy Majlis Qonunchilik palatasida 2026-yil 29-sentyabrda ikkinchi o‘qishda ko‘rib chiqilib, qabul qilindi va Senatga yuborildi. Oliy Majlis Senati qonunni 2026-yil 2-oktyabrdagi majlisida ma’qulladi. Qonun 2026-yil 14-oktyabrda O‘RQ–1181-son bilan qabul qilindi, uning Prezident tomonidan imzolangani haqidagi xabar esa 2026-yil 15-oktyabrda e’lon qilindi.

3. YANGI QONUNNING ASOSIY MAZMUNI

3.1. Vakolatlar. Qonunga ko‘ra, Konstitutsiyaviy sud qonunlar, Oliy Majlis palatalarining qarorlari, Prezidentning farmon va qarorlari, Hukumat hamda mahalliy davlat hokimiyati organlari qarorlarining Konstitutsiyaga muvofiqligini aniqlaydi. Shuningdek, Qoraqalpog‘iston Respublikasi qonunlarining O‘zbekiston Respublikasi qonunlariga muvofiqligini aniqlaydi, Oliy sud tashabbusi bilan kiritilgan normativ-huquqiy hujjatlarning Konstitutsiyaga muvofiqligi to‘g‘risidagi murojaatlarni ko‘rib chiqadi hamda o‘z vakolatlari doirasida Konstitutsiya va qonunlarni sharhlaydi.

3.2. Tarkib va sudyalar saylovi. Konstitutsiyaviy sud tarkibi rais va uning o‘rinbosarini ham qo‘shgan holda to‘qqiz nafar sudyadan iborat bo‘ladi. Sudyalar 10 yil muddatga saylanadi, har bir sudya alohida saylanadi. Bundan tashqari, sudyalar kengashi bilan hamkorlikda Konstitutsiyaviy sud sudyaligiga nomzodlar zahirasini shakllantirish nazarda tutilgan.

3.3. Kuchga kirishi. Qonun rasman e’lon qilingan kundan e’tiboran kuchga kiradi. Biroq uning ayrim normalari — 29-modda, 58-moddaning ikkinchi qismi va 59-modda — 2028-yil 1-yanvardan amalga kiritiladi. Konstitutsiyaviy sudning qarorlari va xulosalari rasman e’lon qilingan kundan kuchga kiradi.

3.4. Elektron sud ishini yuritish. Yangi qonunning asosiy yangiliklaridan biri — Konstitutsiyaviy sudning axborot tizimini joriy etish. Bu tizim orqali murojaatlarni elektron shaklda yuborish, ularni ko‘rib chiqish jarayonini kuzatib borish, majlislarda videokonferensaloqa va mobil ilova orqali ishtirok etish hamda ochiq majlislarni internetda to‘g‘ridan-to‘g‘ri translyatsiya qilish mumkin bo‘ladi. Elektron protsessual hujjatlar qog‘oz shakldagi hujjatlar bilan bir xil yuridik kuchga ega bo‘ladi, majlis bayonnomalari esa elektron raqamli imzo bilan tasdiqlanishi mumkin.

3.5. Murojaatlarni dastlabki ko‘rib chiqish. Qonun kelib tushgan murojaatlarni 15 kun ichida dastlabki ko‘rib chiqishning alohida bosqichini belgilaydi. Bu bosqichda Konstitutsiyaviy sudning vakolati, murojaat qiluvchining vakolatlari va murojaatga qo‘yilgan talablarga rioya etilgani tekshiriladi. Agar masala sud vakolatiga kirmasa, murojaat vakolatli organga yuboriladi yoki uni qabul qilish rad etiladi.

3.6. Qarorlar oqibatlari. Konstitutsiyaviy sud qaroridan so‘ng davlat organi o‘z normativ-huquqiy hujjatini Konstitutsiyaga muvofiqlashtirishi lozim bo‘lgan muddat bir oydan uch oygacha, yoki Konstitutsiyaviy sudning o‘zi belgilagan boshqa muddatgacha uzaytiriladi. Konstitutsiyaga zid deb topilgan normativ hujjat asosida qabul qilingan qarorlarni bir oy muddatda qayta ko‘rib chiqish qoidasi saqlanib qoladi. Shuningdek, bunday hujjat asosida chiqarilgan sud hujjatlarini qayta ko‘rish tartibi qonunda to‘g‘ridan-to‘g‘ri mustahkamlanadi.

3.7. Hujjat turlari, yillik axborot va boshqa masalalar. Yangi qonun Konstitutsiyaviy sud hujjatlarining turlarini tizimlashtiradi: muhim masalalar bo‘yicha qarorlar, boshqa masalalar bo‘yicha xulosalar, protsessual masalalar bo‘yicha esa ajrimlar qabul qilinadi. Konstitutsiyaviy qonuniylik holati haqidagi yillik axborot sud amaliyotini umumlashtirish asosida tayyorlanadi, birinchi chorakda ko‘rib chiqiladi hamda Oliy Majlis palatalari va Prezidentga yuboriladi. Qonun, shuningdek, ilmiy-maslahat kengashi faoliyatini va sudni moliyalashtirishning alohida masalalarini batafsilroq tartibga soladi.

4. YANGI VA AMALDAGI QONUN NORMALARINING QIYOSIY TAHLILI

Qonun muhokamasi chog‘ida taqdim etilgan qoidalarning bir qismi 2021-yilgi amaldagi qonunda allaqachon mavjudligi qayd etilgan. Shu bois yangilik va davomiylikni farqlash muhim. Masalan, fuqarolar va yuridik shaxslarning Konstitutsiyaviy sudga shikoyat bilan murojaat qilish imkoniyatining o‘zi yangilik emas: amaldagi qonun barcha boshqa sud himoyasi vositalari tugagan bo‘lsa, konkret ishda sud tomonidan qo‘llanilgan qonunning konstitutsiyaviyligini nizolashga allaqachon ruxsat beradi. Xuddi shuningdek, qarorlar va xulosalarni uch kun ichida rasmiy e’lon qilish talabi ham yangi emas. Quyidagi jadvalda asosiy farqlar keltirilgan.

1-jadval. Amaldagi va yangi qonun normalarining solishtirma tahlili

Masala	Amaldagi (2021-yilgi) qonun	Yangi qonun
Elektron sud ishini yuritish	Alohida to‘laqonli tartib yo‘q; an’anaviy tartib, majlislarda faqat audio va videoyozuvdan foydalanishga ruxsat	Axborot tizimi: murojaatni onlayn yuborish, ko‘rib chiqish jarayonini kuzatish, majlisda videokonferensaloqa va mobil ilova orqali ishtirok etish, ochiq majlislarni internetda translyatsiya qilish; elektron hujjatlar qog‘oz hujjat bilan teng yuridik kuchga ega
Murojaatni dastlabki ko‘rib chiqish	Ro‘yxatga olish, sudyalar tomonidan dastlabki o‘rganish, qabul qilish yoki rad etish nazarda tutilgan, biroq alohida umumiy 15 kunlik muddat belgilanmagan	15 kun ichida dastlabki ko‘rib chiqish bosqichi: sudning vakolati, murojaat qiluvchining vakolati va talablarga rioya etilishi tekshiriladi; masala vakolatiga kirmasa, murojaat vakolatli organga yuboriladi yoki qabul qilish rad etiladi
Konstitutsiyaviy shikoyat	Sud himoyasining boshqa vositalari tugagan bo‘lsa, konkret ishda qo‘llangan qonunning konstitutsiyaviyligini nizolashga ruxsat beradi	Shikoyat topshirish tartibi, ilova qilinadigan hujjatlar ro‘yxati va arizachi boshqa sud himoyasi usullaridan foydalanganini tasdiqlash batafsil tartibga solinadi
Konstitutsiyaga zid hujjatni muvofiqlashtirish muddati	Bir oydan ortiq bo‘lmagan muddat	Uch oygacha bo‘lgan muddat yoki Konstitutsiyaviy sudning o‘zi belgilagan boshqa muddat

Masala	Amaldagi (2021-yilgi) qonun	Yangi qonun
Sud hujjatlarini qayta ko‘rish	Bunday tartib Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi qonunda to‘g‘ridan-to‘g‘ri mustahkamlanmagan	Konstitutsiyaga zid deb topilgan normativ hujjat asosida chiqarilgan sud hujjatlarini qayta ko‘rish tartibi qonunda to‘g‘ridan-to‘g‘ri mustahkamlanadi
Sudyalikka nomzodlar	Nomzodlarga talablar va sudyalarni saylash tartibi belgilangan, kadrlar zahirasi mexanizmi yo‘q	Sudyalar kengashi bilan hamkorlikda sudyalikka nomzodlar zahirasi shakllantiriladi
Sud hujjatlari va yillik axborot	Qaror va xulosalar uch kun ichida rasmiy e’lon qilinadi; konstitutsiyaviy qonuniylik holati haqida axborot tayyorlanadi	Hujjat turlari tizimlashtiriladi (qaror, xulosa, ajrim); yillik axborot sud amaliyotini umumlashtirish asosida tayyorlanadi, birinchi chorakda ko‘rib chiqiladi va Oliy Majlis palatalari hamda Prezidentga yuboriladi

Jadvaldan ko‘rinadiki, yangi qonunning asosiy yo‘nalishi konstitutsiyaviy shikoyat huquqini “yaratish” emas, balki uni amalda ishlaydigan, aniq muddatlar va tartiblar bilan ta’minlangan mexanizmga aylantirishdan iborat. Bu esa PF-253-son Farmonda belgilangan vazifalar — konstitutsiyaviy sud ishlarini yuritish tartibini batafsil tartibga solish va raqamli texnologiyalarni joriy etish — bilan mantiqan uyg‘undir. Davlat hisobidan yuridik yordam ko‘rsatuvchi advokatning ishtirok etish imkoniyati esa amaldagi qonunchilikda allaqachon nazarda tutilgan va 2026-yildan beri amal qilmoqda.

5. KONSTITUTSIYAVIY NAZORATNING AMALIY AHAMIYATI: 2026-YIL 22-SENTYABR QARORI

Konstitutsiyaviy sud faoliyatining inson huquqlarini himoya qilishdagi roli yaqinda qabul qilingan qaror misolida yaqqol namoyon bo‘ladi. Konstitutsiyaviy sud 2026-yil 22-sentyabrda Ma’muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksning 288-moddasi ikkinchi qismini Konstitutsiyaga zid deb topdi. Mazkur norma chegara tartibini buzganlarni sud qarorisiz uch sutkagacha, shaxsini tasdiqlovchi hujjatlari bo‘lmaganda esa prokuror sanksiyasi bilan 10 sutkagacha ushlab turishga ruxsat berar edi.

Masala Oliy Majlisning Inson huquqlari bo‘yicha vakili (ombudsman) murojaati asosida ko‘rib chiqildi. Qarorda qayd etilishicha, ombudsmanga kelib tushgan murojaatlarni o‘rganish davomida 2025–2026-yillarda olti nafar fuqaro sud qarorisiz 48 soatdan ortiq muddatga noqonuniy ma’muriy ushlab turilgani bo‘yicha shikoyat qilgani aniqlangan. Konstitutsiyaviy sud Konstitutsiyada belgilangan 48 soatlik muddat sud nazoratisiz inson erkinligini cheklashning eng yuqori muddati ekanini, bu kafolat ma’muriy ushlab turishga ham tatbiq etilishini ta’kidladi va nizolashilayotgan normani Konstitutsiyaning 27-moddasi uchinchi qismiga zid deb topdi.

Qaror 2026-yil 22-sentyabrda qabul qilinib, rasmiy e’lon qilingan kuni — 25-sentyabrda kuchga kirdi; u uzil-kesil bo‘lib, shikoyat qilinishi mumkin emas. Normaning nokonstitutsiyaviy deb topilgan qoidalari qaror kuchga kirgan paytdan e’tiboran o‘z kuchini yo‘qotdi. Qarorda xorijiy tajriba ham tahlil qilingan: Rossiya, Belarus, Qozog‘iston va Qirg‘izistonda bunday hollarda ma’muriy ushlab turish muddati uch soatgacha, Fransiyada esa maksimal muddat to‘rt soat deb ko‘rsatilgan.

Mazkur qaror yangi qonunning ikki jihatini tushunishga yordam beradi. Birinchidan, u konstitutsiyaviy nazoratning inson erkinligi kafolatlarini real himoya qilishdagi ahamiyatini ko‘rsatadi. Ikkinchidan, Konstitutsiyaviy sud moddaning yangi tahriri aynan qanday bo‘lishi kerakligini belgilab bermagan, demak, qonunchilik organi hujjatni muvofiqlashtirish uchun qonunda nazarda tutilgan muddatda mustaqil ravishda yangi tartib ishlab chiqishi lozim. Shu nuqtai nazardan, yangi qonunda bunday muvofiqlashtirish muddatining bir oydan uch oygacha uzaytirilishi murakkab normativ o‘zgarishlar uchun amaliy imkoniyat yaratadi (bu — muallifning xulosasi).

6. MUAMMOLAR VA TAKLIFLAR

Quyidagi mulohazalar muallifning shaxsiy fikri bo‘lib, yangi qonunning joriy etilishi bilan bog‘liq ayrim masalalarga qaratilgan:

- Qonunning 29-moddasi, 58-moddasining ikkinchi qismi va 59-moddasi 2028-yil 1-yanvardan amalga kiritilishi sababli, o‘tish davrida ularni qo‘llashga tashkiliy-texnik jihatdan tayyorgarlik ko‘rish, tegishli qonunosti hujjatlarini o‘z vaqtida qabul qilish maqsadga muvofiq.
- Elektron sud ishini yuritish tizimi fuqarolar uchun qulay va tushunarli bo‘lishi, shu jumladan, tizim imkoniyatlari haqida keng axborot berilishi lozim, aks holda konstitutsiyaviy shikoyat huquqidan foydalanish amalda cheklanib qolishi mumkin.

- 15 kunlik dastlabki ko‘rib chiqish bosqichida murojaatni qabul qilishni rad etish asoslari aniq va tushunarli bo‘lishi, rad etish sabablari murojaat qiluvchiga batafsil tushuntirilishi muhim.
- Konstitutsiyaviy sud qarorlarining ijrosi, ayniqsa, sud hujjatlarini qayta ko‘rish tartibi amaliyotda qanday qo‘llanilishini ilmiy jihatdan o‘rganib borish, sud amaliyotini muntazam umumlashtirish zarur.
- Fuqarolarning, shu jumladan, yoshlar va huquq fakulteti talabalarining konstitutsiyaviy huquqiy savodxonligini oshirish, konstitutsiyaviy shikoyat mexanizmi haqidagi bilimlarni ommalashtirish tavsiya etiladi.

XULOSA

Tadqiqot natijalariga ko‘ra, 2026-yil 14-oktyabrda qabul qilingan “O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy sudi to‘g‘risida”gi yangi Konstitutsiyaviy qonun Konstitutsiyaviy sudning vakolatlari, tarkibi va sudyalarni saylash tartibini (10 yil muddat, har bir sudyaning alohida saylanishi) mustahkamlab, konstitutsiyaviy sud ishlarini yuritishning protsessual tartibini batafsil belgilaydi. Qonunning eng muhim yangiliklari — elektron sud ishini yuritish, murojaatlarni 15 kun ichida dastlabki ko‘rib chiqish bosqichi, konstitutsiyaga zid hujjatni muvofiqlashtirish muddatining uch oygacha uzaytirilishi, sud hujjatlarini qayta ko‘rish tartibining qonunda mustahkamlanishi hamda sudyalikka nomzodlar zahirasining shakllantirilishidir.

Shu bilan birga, konstitutsiyaviy shikoyat huquqi va qarorlarni uch kun ichida e’lon qilish kabi qoidalar amaldagi qonunda ham mavjud bo‘lgani sababli, yangi qonunning mohiyati yangi huquqlarni yaratishdan ko‘ra mavjud mexanizmlarni aniqlashtirish, ularni raqamli texnologiyalar bilan ta’minlash va amaliyotda samarali ishlashini kafolatlashdan iborat. Qonunning real samarasi uning normalari sud amaliyotida qanchalik izchil qo‘llanishi bilan baholanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR VA MANBALAR

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi (yangi tahrir). 2023-yil 30-aprelda umumxalq referendumi asosida qabul qilingan.
2. “O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyaviy sudi to‘g‘risida”gi Konstitutsiyaviy qonun (O‘RQ–687-son, 27.04.2021). Amaldagi tahrir: https://lex.uz/ru/docs/5391934
3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 18-dekabrdagi PF-253-son Farmoni “O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaviy sudi faoliyatini yanada takomillashtirish va zamonaviy raqamli texnologiyalarni joriy etishga doir chora-tadbirlar to‘g‘risida”. Norma.uz: https://www.norma.uz/oz/qonunchilikda_yangi/konstituciyaviy_sud_foliyati_takomillash
4. O‘zbekistonda Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi yangi qonun qabul qilindi (O‘RQ–1181-son, 14.10.2026). Uz-Daily.uz, 15.10.2026: https://www.uzdaily.uz/uz/ozbekistonda-konstitutsiyaviy-sud-togrisidagi-yangi-qonun-qabul-qilindi/
5. Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi konstitutsiyaviy qonun imzolandi. O‘zA, 15.10.2026: https://uza.uz/ar/posts/konstitutsiyaviy-sud-togrisidagi-konstitutsiyaviy-qonun-imzolandi_922644
6. Senat Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi yangi qonunni ma’qulladi. Gazeta.uz, 02.10.2026: https://www.gazeta.uz/oz/2026/10/02/constitutional-court/
7. Konstitutsiyaviy sud himoyasi kuchayadi: Qonun loyihasi Senatga yuborildi. O‘zA, 29.09.2026: https://uza.uz/ar/posts/konstitutsiyaviy-sud-himoyasi-kuchayadi-qonun-loyihasi-senatga-yuborildi_914851
8. Konstitutsiyaviy sud sud qarorisiz 10 sutkagacha ushlab turish haqidagi normani bekor qildi. Gazeta.uz, 29.09.2026: https://www.gazeta.uz/oz/2026/09/29/detention/
9. Yangi tahrirdagi Konstitutsiyasi — islohotlarimiz poydevori. O‘zA: https://uza.uz/ar/posts/yangi-tahrirdagi-konstitutsiyasi-islohot
10. Konstitutsiyaviy sudga yangi vakolatlar berildi. Kun.uz, 03.06.2017: https://kun.uz/news/2017/06/03/konstituciavij-sudga-angi-v
11. Prezident Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risidagi qonunni imzoladi. Zamin.uz: https://zamin.uz/uz/jamiyat/86589-prezident-konstituci
12. “Q8 Press”: O‘zbekistonda “Konstitutsiyaviy sud to‘g‘risida”gi qonunga qator o‘zgartirishlar kiritildi. Dunyo AA, 01.12.2025: https://dunyo.info/news/q8-press-ozbekistonda-konstitutsiyaviy-sud-togrisidagi-qonunga-qator
13. Konstitutsiyaviy sud faoliyati takomillashtiriladi, raqamli texnologiyalar joriy etiladi. Kun.uz, 19.12.2025: https://kun.uz/news/2025/12/19/konstitutsiyaviy-sud-faoliyati-takomillashtiriladi-raqamli-texnologiyalar-joriy-etiladi